

ÅRSPLAN 2024- 2027

I modige Rakalauv får unga være unger!

Velkommen til Rakalauv barnehage!

Vi er glade for å ønske dere velkommen til oss i Rakalauv, en passe stor privat barnehage i Gran.

Vi ønsker spesielt alle nye barn og foreldre velkommen til oss. Vi gleder oss til å bli kjent med dere.

Denne årsplanen er et arbeidsdokument for personalet samtidig som den beskriver og dokumenterer vårt arbeid i hverdagen for dere foreldre.

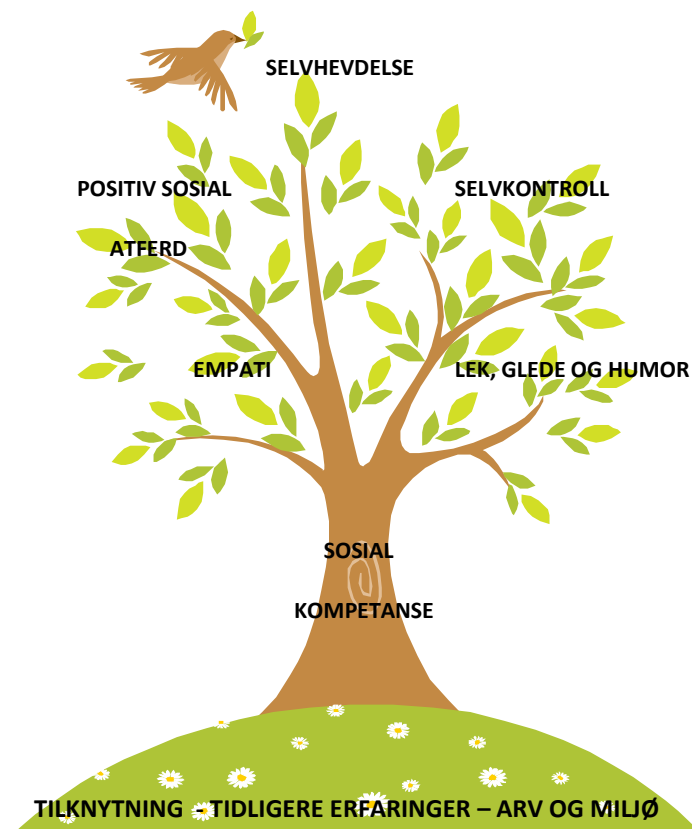
Oppstart og tilvenning i barnehagen

Tilvenning i barnehagen trenger individuell tilpasning. Noen barn tilvennes en ny hverdag fort mens andre trenger tid. Det er dere som foreldre som kjenner barnet best, og vi i barnehagen tar hensyn til barnet og dere når vi avtaler framdrift for tilvenning. Dette er en forutsetning for å sikre at tilknytningen mellom barn og ansatte blir trygg og gir en best mulig overgang til en ny hverdag.

Før oppstart kan dere komme på besøk sammen med barnet, og det avtales en «bli-kjent»-samtale for å utveksle informasjon og forventninger.

Barn og foreldre skal bli kjent med barn og ansatte på sin avdeling. Derfor skjermer vi avdelingene den første tida. Barnet får bli kjent i mindre grupper, og kan dermed etablere god kontakt med en eller flere voksne.

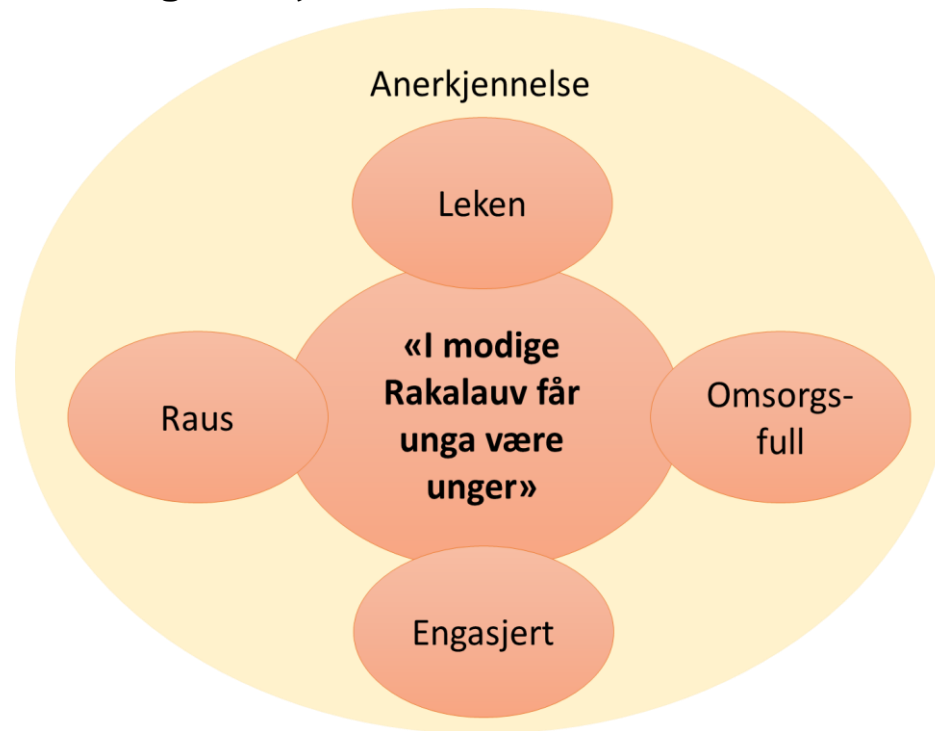
"Barnets hele jeg"

Sosial kompetanse/ sosiale ferdigheter er et sentralt tema i planarbeidet i Rakalauv barnehage. Dette treet vil være et symbol på barnet som vi bruker som bilde på det vi er oppatt av, og som er og vil være en gjennomgående rød tråd i vårt møte med barna.

Barn utvikler sosiale ferdigheter ved å være deltagende i samspill med barn og voksne, både hjemme og i barnehagen. Derfor er barnehagens lekende felleskap viktig for oss. Treet er utviklet på bakgrunn av Kari Pape sitt "tre" om sosial kompetanse i boka "Fra plan til praksis" (Pape, 2009).

Barnehagens visjon

Barnehagens verdier er beskrevet i et eget visjonsdokument.

Dette skal være et av våre redskap for å sikre at vi jobber etter de verdiene vi er blitt enige om for å gi barn, foreldre og ansatte kvalitet og faglighet i en raus barnehage.

Barnehagens visjon skal være vårt fyrtårn som blinker i det fjerne som hjelper oss å holde stø kurs i vårt pedagogiske arbeid.

Den er styrende for vår virksomhet og skal lede personalet i samme retning for å sikre god kvalitet for barn, foreldre og personale.

Barnehagens visjon og verdier skal synliggjøres barnehagens målsetting, i innhold og i arbeidsmetode.

Personalet har utarbeidet en definisjon av disse begrepene som er styrende for vårt vurderingsarbeid både i forhold til barna, foreldrene og personalet.

Å ha en anerkjennende væremåte vil si å ha blick for den enkelte og rom for alle, «jeg ser deg som et eget individ, med rett til å eie din opplevelse og din erfaring».

For å sikre at alle arbeider i tråd med barnehagens verdigrunnlag har vi valgt å arbeide prosessorientert.

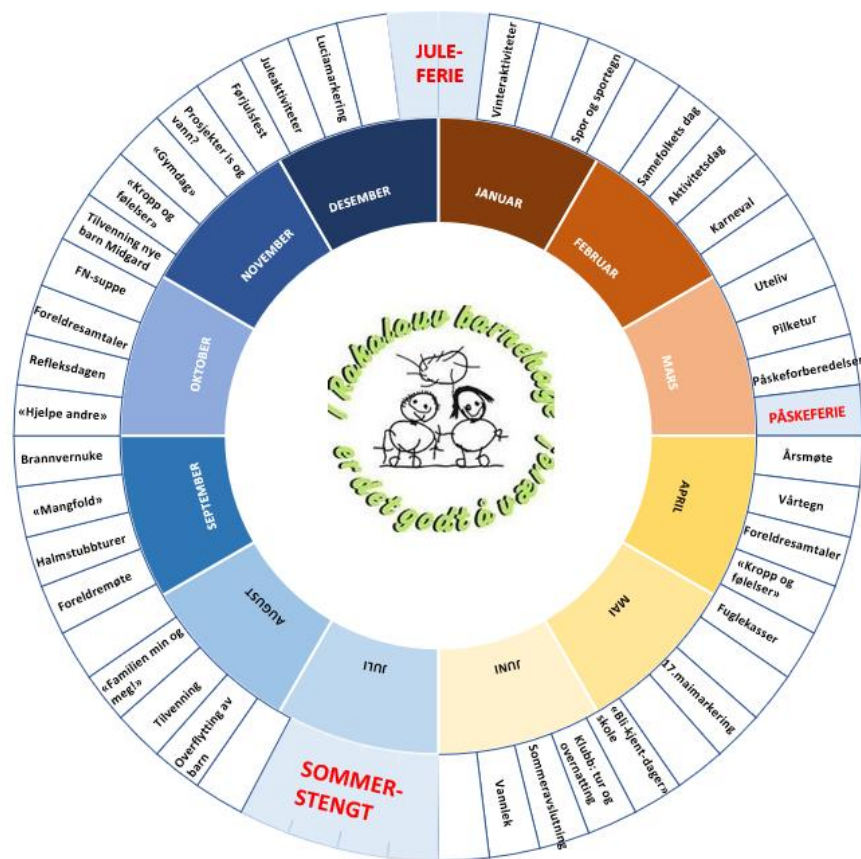
Å arbeide prosessorientert bygger på en forståelse av at læringsprosessen forsterkes gjennom gode opplevelser og erfaringer.

Det vil si at *veien til målet* er like viktig som målet i seg selv.

Vårt valg om å arbeide på denne måten er et resultat av et langvarig utviklingsarbeid. Det å være i utvikling og endring i takt med samfunnet er et mål for oss. Dette arbeidet har gitt oss gode verktøy til å møte barn, med fokus på at det er de voksne rundt barnet som har ansvaret for å sikre barns trivsel og utvikling.

Årshjul

Årshjulet er et utgangspunkt for planer og vurderinger, men også med rom for endringer og barnas innspill. Det er rom for spontanitet!

Planleggingsdager og ferier for barnehageåret vil bli levert på eget skriv.

Rakalauv barnehage som pedagogisk virksomhet

Lov om barnehager av 1.1.2006 (barnehageloven), sist endret med virkning fra 01.01.2023

Barnehagen er en pedagogisk tilrettelagt virksomhet, som skal planlegges og vurderes. Den skal utarbeide en årsplan som er personalets arbeidsredskap. Årsplanen skal vise hvordan personalet arbeider og dokumentere de valg og arbeidsmetoder som blir vektlagt.

§ 1 Formål

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering» (Barnehageloven, § 1).

**"I MODIGE RAKALAUV FÅR
UNGA VÆRE UNGER!"**

Barnehagens innhold og verdigrunnlag

Barnehagen utarbeider sitt innhold ut fra «Rammeplan for barnehagen. Forskrift om barnehagens innhold og oppgaver», sist endret 01.08.2017.

Rammeplanen er en forskrift til Barnehageloven, men også et arbeidsdokument som skal gi styrer, pedagogisk leder og det øvrige personalet en forpliktende ramme å arbeide etter i planlegging, gjennomføring og vurdering av barnehagens virksomhet.

Rammeplanens fagområder skal være gjennomgående i barnehagens innhold og verdigrunnlag. Fagområdene skal gi barna grunnleggende kunnskap og ferdigheter slik at alle barn får en allsidig utvikling og god helse. Vi skal støtte barnas nysgjerrighet, undring, kreativitet og vitebegjær, og gi utfordringer med utgangspunkt i alle fagområdene. Barnas interesser og deres rett til medvirkning skal ivaretas og fremme ny erfaring, opplevelse, kunnskap, trivsel og læring.

Barns lek danner et viktig grunnlag for arbeidet med fagområdene.

I løpet av året skal lek og læring skje gjennom 7 fagområder:

- ♥ Kommunikasjon, språk og tekst
- ♥ Kropp, bevegelse, mat og helse
- ♥ Kunst, kultur og kreativitet
- ♥ Natur, miljø og teknologi
- ♥ Antall, rom og form
- ♥ Etikk, religion og filosofi
- ♥ Nærmiljø og samfunn

Fagene brukes tverrfaglig i barnehagens planer, og tilpasses barnas alder og utviklingsnivå. Gruppas behov og interesser danner også grunnlag for planleggingsarbeid og prosessplaner.

Oversikt over fagområdene og progresjon finner dere bakerst i årsplanen.

I våre prosessorienterte planer konkretiseres mål for hverdagsituasjoner. Disse planene er personalets arbeidsverktøy, men vi deler dem gjerne med dere!

Rakalauvs hovedmålsetninger

«Alle skal ha like muligheter til å bli sett, hørt og oppmuntret til å delta i fellesskap i alle aktiviteter i barnehagen» (Rammeplanen, s. 10).

«Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing» (Rammeplan, s. 11).

Vi ønsker at barn i barnehagen skal:

- ♥ Oppleve et variert og inkluderende lekefellesskap med nulltoleranse for mobbing
- ♥ Bli trygge og selvstendige individer med et godt selvbilde
- ♥ Kunne ta andres perspektiv, kunne se hvordan andre har det, vise omsorg, empati og likeverd
- ♥ Utvikle gode, språklige ferdigheter: Et godt verbalt språk, et tydelig kroppsspråk, god forståelse, og evne til å lytte.

For å nå disse målene vil det sosiale samspillet og klimaet i barnehagen være sentralt: ANERKJENNELSE OG GODE OPPLEVELSER.

Tidlig erfaring med samspill med andre, både foreldre, barn, familie, venner og ansatte, har stor betydning for barns samspillsferdigheter.

Lek skal ifølge Rammeplanen ha en sentral plass i barnehagen, egenverdien av den skal anerkjennes. Det betyr at vi må gi leken gode vilkår, både ute og inne. Sammen med ansatte som har forståelse for lekens betydning vil lek kunne være en arena for vennskap, utvikling og læring, for sosial og språklig samhandling, og for trivsel og mestring. Slik vil lek gi barna erfare både glede og å mestre motgang.

Se side 2 i årsplanen – "Treet – Sosial kompetanse" og side 11 – Barns utvikling.

OMSORG

«Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet» (Rammeplan, s.19).

Et av hovedmålene i Rakalauv barnehage er at barna skal bli trygge og selvstendige individer. Å bli møtt og sett av barn og ansatte for den DU er, er omsorg i praksis. Å være en del av fellesskapet, å oppleve trivsel, mestring, glede og trygge relasjoner kan styrke troen på seg selv: «jeg er god nok»!

Et slikt miljø og klima kan styrke barna til også å gi omsorg, på lik linje som å få. Det betyr at de ansatte må legge til rette for å la barna knytte seg til dem og hverandre – danne omsorgsfulle relasjoner. Det er ALLTID de ansatte som har dette ansvaret. Personalet må være sensitive, og prøve å forstå barna og de signalene de sender ut.

I visjonen vår sier vi at barn skal få være barn – de skal bli møtt av en anerkjennende holdning, og verdiene våre skal prege alt vi gjør. Vårt ansvar er å skape et miljø hvor det enkelte barnet blir møtt med sine ulike behov, med rom for gjensidig glede, humor, kreativitet og tilstedeværelse. Det skal være rom for å prøve, og for å feile.

I Rakalauv barnehage vil vi at alle skal ha en gjensidig opplevelse av å være ønsket, at vi bryr oss om hverandre, og at alle er like verdifulle. Vi skal ha tid til å se den enkelte og gi barna en reell mulighet til å medvirke i egen hverdag, samtidig som det å skape en forståelse for at det å fungere i en gruppe er viktig.

Hva betyr dette for oss i vår hverdag?

- Vi ser det enkelte barn
- Vi møter alle barn med varme, åpenhet og interesse

MANGFOLD

«Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barna skal få oppleve at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på» (Rammeplan, s.9)

«Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing» (Rammeplan, s. 11).

Rakalauv barnehage skal jobbe for at ALLE i barnehagen, både barn, foreldre og personale, skal bli sett og akseptert for den de er.

For oss handler mangfold om likeverd, likhet og forskjeller, og det at alle skal møtes med anerkjennelse for hvem de er. Vi skal møte hverandre med en bevissthet om at alle er likeverdige, alle har en plass i felleskapet og alle har en verdi.

Hva betyr dette for oss i vår hverdag?

- Mangfold er en kilde til undring og nysgjerrighet, og dermed til læring
- De ansatte må skape rom i hverdagen for at alle blir tatt på alvor og får like muligheter
- Å sette ord på mangfold gir oss mulighet til å respektere hverandre på tross av kjønn, alder, interesser, nasjonalitet, kultur, religion/livssyn og familieforhold
- Det VI sier NÅ om forholdene over, enten via ord, handling eller kroppsspråk, kan bety mye for et barn eller en familie, enten her og nå, eller være av stor betydning seinere i livet
- Vi håndterer mobbing etter retningslinjer
- Vi kan være med på å gi barn muligheten til å bære sin egen bagasje selv, det handler om å mestre livet!

Med blick for lek

«Barn har gjennom alle tider lekt, og leken har alltid vært en del av barns natur» (Østby, 2013). For barn er det en selvfølge å få leke, uten å tenke at det skal være til nytte for dem i fremtiden. Derfor er lek og dens betydning for barns utvikling et viktig satsningsområde for oss i Rakalauv barnehage.

I Rammeplanen finner vi to grunnleggende tilnærminger til lek:

«Barnehagen skal anerkjenne og ivareta barndommens egenverdi. Å bidra til at alle barn som går i barnehage, får en god barndom preget av trivsel, vennskap og lek, er fundamentalt» (Rammeplan, s. 8).

«Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur» (Rammeplan, s. 20).

I Rakalauv barnehage skal lek og samvær med andre barn og voksne, sammen med god omsorg og anerkjennelse, bidra til en positiv utvikling av sosial kompetanse og være en arena for læring. I den frie leken lærer de å forholde seg til andre, og å prøve ut nye ferdigheter.

«Lek er nøkkelen til de to viktigste skapene i barnehagen – vennskap og felleskap» (Melaas, 2013). Dette ønsker vi i Rakalauv å ta på alvor.

Lek er barnets uttrykksform og kilde til lærdom om mennesker og ting det omgis av. Den har mange uttrykksformer og kan føre til forståelse og vennskap på tvers av alder, og språklig og kulturell ulikhet.

Derfor skal lek ha en fremtredende plass i barnas liv i barnehagen. Lek er en naturlig tilstand for et barn som utvikles, et barn vil benytte sjansen til å leke, hvis det har mulighet til det. Alt før ett års alderen starter barnet å imitere, undersøke og eksperimentere. Sauseleken har startet.

Lek er den viktigste aktiviteten, enten barnet er hjemme eller i barnehagen: lek med jevnaldrende, lek alene, samtaler med voksne, eller ved å være med på aktiviteter i nærmiljøet. I leken begynner barnet å utvikle sosial kompetanse, intellektuelle og emosjonelle ferdigheter, språk og motorikk. Lek er et møte mellom den ytre og den indre verden ("på ordentlig" og "på liksom").

Vi setter av mye tid til lek slik at barna kan få leke ut og bearbeide opplevelser og erfaringer de får i barnehagen og hjemme. Personalet skal gi leken gode

betingelser ved å legge til rette for varierte leke opplevelser og ha respekt for lekens egenverdi. Det betyr at om personalet ser at leken er spesielt god, kan planlagte aktiviteter utsettes og etablert lek utvikles videre. Dette stiller store krav til de ansatte som må ha full oversikt og være til stede til enhver tid.

Et godt og trygt lekemiljø må tilrettelegges. De minste trenger stor og romslig plass for å bruke kroppen sin, og de trenger grovmotoriske leker som gir utfordringer og erfaringer som bidrar til videre utvikling. Samtidig må det tilrettelegges for de eldste som trenger andre aktiviteter og erfaringer for å få innspill til det de er opptatt av.

Samspillet mellom store og små barn er også veldig viktig. De største barna viser ofte de små hvordan lek kan være, eller hvordan ting kan brukes. De minste observerer, hermer og tar etter. Det er også mye læring ved at de store viser hensyn, tar vare på og hjelper de minste: en perfekt arena for utvikling av empati.

I lek utvikler barnet seg individuelt og sosialt:

- ♥ Glede, vennskap og mestring ved å leke sammen med andre barn og voksne – være inkludert
- ♥ På barnas egne premisser
- ♥ Gode utviklingsmuligheter: sosialt, motorisk, språklig og følelsesmessig
- ♥ Leken skal være lystbetont, fri og gi barna uendelige muligheter: dele, vente på tur, vise hensyn, glede seg på andres vegne, møte motstand og løse konflikter

Det er de ansattes ansvar å sørge for at alle barn blir inkludert og at ingen barn opplever mobbing. Deltagende og tilstedeværende ansatte er en forutsetning for at det enkelte barnet skal bli sett, hørt og møtt.

Fra og med våren 2023 startet vi opp med et nytt utviklingsarbeid om lek. Denne gangen er det rolleleken som står i sentrum. Målet er at «Alle barn i Rakalauv barnehage skal lære å leke rollelek, uten rekvisitter, før skolestart»

Det krever at alle barna har gode språklige ferdigheter og sosial kompetanse. For at vi skal nå dette målet må personalet komme med innspill, være deltagende og være med å videreutvikle leken,

«Leken er den høyeste formen for forskning»

A. Einstein

Å jobbe med språk og kommunikasjon

«Gjennom arbeid med fagområdet skal barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer. I barnehagen skal barna møte ulike språk, språkformer og dialekter gjennom rim, regler, sanger, litteratur og tekster fra samtid og fortid. Barnehagen skal bidra til at barn leker med språk, symboler og tekst og stimulere til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling» (Rammeplan, s. 47/48.)

Småbarnsalderen er en grunnleggende periode for utvikling av språket. I barnehagen skal alle barna få variert og positiv erfaring med bruk av språket som kommunikasjonsmiddel, som redskap for tenkning og som uttrykksform i seg selv.

Bevisst bruk av språk er en av de viktigste oppgavene i barnehagen fordi språk er så nært knyttet til intellektuell, sosial og følelsesmessig utvikling. I Rakalauv jobber vi aktivt for å skape gode relasjoner, det handler om å skape tillit. Dette er grunnleggende for at barna skal ønske å være i dialog med oss og hverandre.

Det handler om å utvikle evne til å uttrykke seg, men også om evnen til å lytte til hva andre sier – det er da vi kommuniserer!

De dagligdagse samtalene

Alle arenaer gir muligheter for samtaler: i garderoben, i stellesituasjoner, under måltider, på turer, i lek inne og ute, i små og større grupper. Den gode samtalen dreier seg ofte om de små ting i hverdagen, som å kunne filosofere over maur i tua, skyene på himmelen og ulikheter i utseende og mestring. Små opplevelser, observasjoner og betraktninger skaper gjerne rom for å dele!

Ved å sette ord på det vi og barna ser og gjør, på følelser, og ved bruke riktige begreper og ord, gir vi barna stort rom for å utvikle sitt talespråk og sin evne til å kommunisere. De hermer, vi forklarer og utvider med nye ord, og vi viser med blick og kropp at vi har LYST til å snakke sammen!

Med utgangspunkt i sanser, opplevelser, erfaringer og konkrete ting eller hendelser, kan de gode samtalene både med og uten språk, mellom barn og ansatte, og mellom barna få utfolde seg fritt. Slik kan man vise fram sin identitet!

Lek med lyder og språk

Rytmask lek med språket har vært kjent til alle tider og i alle kulturer. Vi ser det i barneverns, rim, regler og sanger/sangleker. Det er gjennom dette at mange barn for første gang møter språket og kulturarven.

Rim, regler og sanger/sangleker formidler også språkets formelle sider som struktur og rytme. Når barna selv lager rim og regler, blir de oppmerksomme på lyder og stavelser som er sentralt i lese- og skriveopplæring.

Litteratur og muntlig fortelling

Eventyr, skrøner og historier er en del av vår kulturarv. Fortellingene formidler ofte grunnverdier fra vår kultur på en måte som barn kan forstå, som rett og galt, ondt og godt.

Å lese sammen gir barna muligheter til å oppleve en «annen verden», selv om den kanskje er kjent for dem. Å se ting utenfra kan hjelpe dem å bearbeide, men også være utgangspunkt for undring, nysgjerrighet og vitebegjær.

Når de voksne forteller historier om ting de har sett eller opplevd, eller lager egne fortellinger, viser de barna at å DELE gir glede. På denne måten styrkes barna lyst til selv å dele: de gjenforteller, fantaserer og gjenkaller. De øver seg på å ta ordet og by på seg selv, enten foran en venn eller ansatt, eller for en liten eller større gruppe.

Tekstskaping – å lage tekster selv

Å tilegne seg lese- og skriveferdigheter er en langvarig prosess som begynner lenge før den formelle lese- og skriveopplæringen i skolen. Utgangspunkt for å tekstskaping kan være en tur i skogen eller en situasjon vi opplever i barnehagehverdagen.

Her kan vi vise at skriftspråket blir brukt til meningsfull kommunikasjon ved å skrive ned det barna forteller. På denne måten oppmuntres barnas lyst til å selv skrive, eller lekeskrive.

Det er store individuelle forskjeller hos barn også når det gjelder språk, og også stor forskjell på arbeidsmetoder man kan bruke sett ut fra barnas alder og modning.

Dette gjør at vi deler i grupper, både i samling, språkarbeid og i andre aktiviteter slik at opplegg kan tilpasses alder og utvikling.

Barns medvirkning

«Barnehagen skal ivareta barns rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet, jf. Barnehageloven §§ 1 og 3, grunnloven §104 og FNs barnekonvensjon art. 12 nr. 1. Alle barn skal kunne erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen» (Rammeplan, s. 27).

Barns medvirkning i Rakalauv barnehage handler om å gi barna mulighet til å påvirke sin egen hverdag. De ansatte må være bevisst på de ulike uttrykksformer barna har og legge til rette for at barna får medvirke på måter som er tilpasset deres alder, utvikling, individuelle behov og forutsetninger.

Vi vil at barnas spontanitet skal få mulighet til å "blomstre". Vi voksne skal legge til rette for videreutvikling av det de er opptatt av.

Vi skal gi barna mulighet til å ytre sine meninger, samtidig som de skal lære å godta andre barn og voksnes ønsker.

Målet er at vi sammen skal skape gode arenaer der barna får mulighet til å undre seg sammen med andre barn og voksne. Dette krever at personalet i barnehagen må lytte og tolke barnets kropp- og verbalspråk. Ansattes tilstedeværelse og evne til å møte og se barna vil være viktig i dette arbeidet, og en forutsetning er god kommunikasjon mellom barn og ansatte.

Barns medvirkning handler om hvordan vår pedagogiske praksis blir utført. Vi skal anerkjenne hverandre, både barn og ansatte, og gi hverandre mulighet og anledning til å eie egne meninger.

Å fremme danning er et viktig oppdrag for barnehagen: det vil si at barna skal få prøve, og undre seg. På denne måten kan vi bidra til at barn forstår hva som er viktig for et fellesskap. Det handler om normer og hva som er akseptabelt, om samhold og solidaritet. Å få være med å ta beslutninger i egen hverdag vil skape mening i den verden vi alle er en del av.

Når man som menneske er trygg, får utforske, blir inkludert og hørt, legges det til rette for at man kan bidra i egen og andres læring.

Hva betyr medvirkning for oss i vår hverdag?

- ♥ Å støtte barns innspill og gi dem mulighet til innflytelse og valg av innhold i aktiviteter (som tema for samling, hvilket turmål)
- ♥ Å oppmuntre og gi tid til å uttrykke tanker, ønsker og meninger, og bli hørt
- ♥ At barna deltar aktivt i konfliktløsning, med støtte fra de ansatte ut fra behov
- ♥ At barna deltar aktivt i barnehagens vurderings- og dokumentasjonsarbeid
- ♥ Å bli møtt av lyttende og anerkjennende ansatte som tar barna på alvor
- ♥ Å øve seg på å ta hensyn til andre i barnehagegruppa: tolerere og akseptere grenser andre setter
- ♥ At de ansatte er til stede og har tid til å snakke, oppmuntre, leke og skape lærelyst hos barna
- ♥ Å erfare og akseptere andres ønsker og behov som deltager i et demokratisk samfunn.
- ♥ Å gi barn, foreldre og ansatte en hverdag der det er rom for alle
- ♥ Å akseptere og anerkjenne ulike behov og meninger.

Det er viktig å understreke at barns medvirkning innebærer en prosess der barns synspunkt blir hørt og møtt ut fra alder og modenhet. Barn skal ikke bli overlatt til et ansvar de ikke er rustet til å ta - det er den voksne som har ansvaret!

Som ansatt i Rakalauv barnehage skal du alltid være:

Stor
Sterk
Klok
God

¹ Begrepene «stor-sterk-klok og god» er hentet fra veiledningsprogrammet COS.

Proessorientert arbeid i barnehagen

Vi arbeider etter en modell som tar utgangspunkt i prosessene i barnehagen. Proessorienterte planer utarbeidet og jevnlig revidert fungerer som personalets arbeidsverktøy knyttet til ulike hverdagssituasjoner og områder.

Å arbeide proessorientert handler om å se veien frem til mål og hvordan vi kommer dit.

Det er barnas gode opplevelser på veien mot målet vi ser etter og legger til rette for. I en slik prosess er det viktig at vi som ansatte i barnehagen har en faglig bevissthet og en felles forståelse for hva som er vår oppgave, og hva vi må gjøre for å gi barna et godt miljø og gode opplevelser på veien mot målet.

Vi har utarbeidet planer for områdene nedenfor, og det kommer stadig nye/flere!

Tilvenning	Tilvenning i barnehagen skal trygge foreldre og barn i oppstarten. Vi skal være barnas trygge havn for at overgangen blir best mulig for alle. God tid, godt samarbeid og god informasjonsutveksling er viktig! Tilvenning er viktig, enten man er helt ny, bytter barnehage eller avdeling. Noen barn trenger lang tid på å bli trygge, mens andre bruker kortere tid.
Lek inne og ute Voksenrollen	Vi må delta i lek, være til stede og evne å se lekens betydning. Barna skal finne seg til rette i barnegruppa, akseptere ulikheter, løse konflikter, og fungere på gruppenivå. De skal også få muligheten til å etablere vennskap og gode sosiale relasjoner gjennom lek. Leken skal gi barna allsidige utviklingsmuligheter knyttet til språk, relasjoner, følelser og kroppsbeherskelse gjennom mestring. Den sensitive ansatte som ser og kjenner enkeltbarnet er viktig i Rakalauv! Da får alle mulighet til å bli den beste utgaven av seg selv.
Måltid	Vi tilbyr 3 måltider i løpet av barnehagedagen, Rakalauv er en fullkost barnehage. Mat og måltider er en viktig arena for læring. Vi skal bidra til gode samtaler, og bevisst bruke måltidet til begreps- og selvstendighetstrening, ta imot beskjeder og vente på tur. Barna oppfordres til å prøve selv, og opplever mestring ved å få litt hjelp – ikke fullservice! Vi oppfordrer til å smake på det som serveres, og barna er ofte med på å lage varme måltider. Vi følger statlige retningslinjer for mat i barnehagen, lager mat fra bunnen av og det skal tilbys frukt og grønt til alle måltider.
Garderobe	Gjennom organisering og tilrettelegging av påkledning ønsker vi at barna skal oppleve glede gjennom mestring, og dermed ønske å klare seg selv. Underveis øves begreper som er naturlig i forhold til påkledningen. Vi gir barna tid til å prøve selv (ta på/av, dra over strikker), hjelper litt til ved behov og skaper gode forutsetninger for mestring og selvstendighet.
Toalett, bleieskift/stell	Hygiene og renhold er et ledd i barnas selvstendighetsutvikling. Vi jobber for å innøve gode vaner for hygiene og renslighet. Barna må øve på å vente på tur og vise hensyn. Et viktig punkt her er å skape trygghet og respekt for egen og andres kropp: hva er ja-berøring, og hva er nei-berøring?
Levering og henting	En god start og avslutning på dagen er viktig: å føle seg sett og møtt vil skape trygghet for både barn og foreldre. Foreldre gir beskjed dersom det er noe spesielt ved levering, og foreldre skal gis informasjon om barnets dag i barnehagen ved henting. Av og til leveres mange samtidig. Når mange hentes på en gang, gjør vi alt vi kan for å få sagt litt om hvordan dagen har vært – men det kan hende dere må oppsøke oss om vi er opptatt i lek! Vi bruker ofte telefon for å oppklare eller gi informasjon.
Mobbing	Dette er et viktig tema, og et samarbeidsprosjekt barnehage-hjem. I Rakalauv ønsker vi å ha et inkluderende fellesskap som oppleves trygt for alle å være en del av. Et slikt miljø har ALLE voksne ansvar for! Planen er arbeidet og revidert sammen med foreldre på foreldremøte. Tema tas opp jevnlig og alle skal ha kjennskap til hva vi gjør for å forebygge, og hva vi gjør om situasjoner oppstår.
Klubben (førskolebarna)	Det skal være spennende å være størst i barnehagen! Gjennom aktiviteter og opplevelser skal de eldste bli enda mer lærelystne, og være godt forberedt til skolestart med særlig vekt på det språklige, sosiale og matematiske område. Å være selvstendig og tørre å stå fram er også et viktig arbeid. Når førskolebarna møter godt forberedte og tydelige ansatte med klare forventninger, skapes motivasjon for andre oppgaver.
Språk	Å ha et godt språk (forståelse, innhold, lytteevne og uttale) gjør barna rustet til å møte omverdenen. Det er derfor viktig at de ansatte har kompetanse om og er bevisste på hvordan et godt og variert språkmiljø i barnehagen bidrar til å utvide og videreutvikle barnas evne til kommunikasjon.

Gjennom prosessorientert arbeid og lek ønsker vi at barn utvikler seg til å bli den beste utgaven av seg selv
(Lise Barsøe)

Sansemotorisk utvikling

Barn gjør seg erfaringer med:

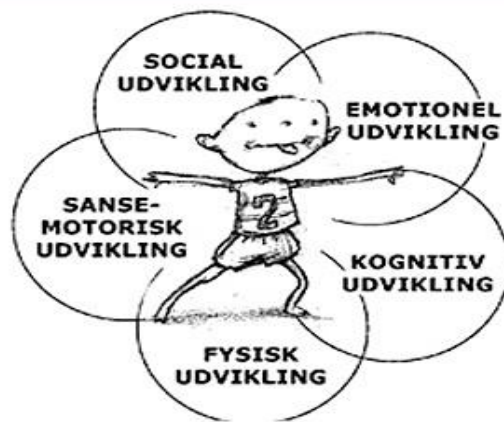
Å bruke sine sanser
At sansning og bevegelse hører sammen
Samordne bevegelse og sanser
Hva sanser betyr i hverdagen
Varierende sansemotoriske opplevelser
Utforske og oppleve - gir forståelse av omverdenen
Ballanse, rytme, reaksjon, romorientering, tilpasse kraft, øye-hånd - fot koordinasjon
Egne erfaringsbilder

Emosjonell utvikling

Barn opplever/erfarer:

Glede
Lyst
Å ha mot
Å ha lyst
Engasjement
Spennning
Trivsel
Mestring
Empati
Verdier
Barna opplever selvfølelse, selvhverdelse og identitet skaping
Får erfaringer på sitt eget følelsesmønster
Bearbeider inntrykk, opplevelser og følelser

BARNES UTVIKLING GJENNOM LEK

Sosiale utvikling

Barn gjør seg erfaringer med:

Å lytte
Å utvise toleranse
Å gjøre kompromisser
Å ta beslutninger sammen med andre - samarbeide
Å ta ansvar sammen med andre
Å gjøre noe sammen med andre
Å ha brukt for andre -
Gode relasjoner - få venner
Sosial samhandling/tilegne seg sosiale ferdigheter
Være en del av et felleskap

Fysisk utvikling

Barn gjør seg erfaringer med:

Å tilegne seg nye bevegelsesmønstre
Å forbedre bevegelsessansingen og kroppsbevissthet
Å bli mer nøyaktig og smidig i bevegelsen - kroppsbeherskelse
Å kunne tilpasse bevegelsen etter varierende ytre forhold
Å bli mer stabil i forhold til forstyrrende elementer
Forskjellige former for fysisk anstrengelse, koordinasjon, styrker muskulatur og teknikk

Styrker de grunnleggende bevegelsesmønstre (krype, kravle, henge, løpe, hoppe, kaste, ballansere, skli osv.)
God psykisk helse

Kognitiv utvikling

Barn gjør seg erfaringer med:

Å bruke fantasien, improvisasjon og skaperevnen
Å tenke seg om
Å gjøre valg og handle
Å vurdere seg selv
Å vurdere løsninger/strategier
Konflikthåndtering
Å legge planer
Ta andres perspektiv
Språklig forståelse
Oppøve konsentrasjon
Matematiske begreper
Logisk og systematisk tenkning

Sees i sammenheng med Treet på side 2 – «Sosial kompetanse»

Bildet er lånt fra Askegard.no

Utgard

I Utgard er barna mellom 3 og 6 år, og alle skal få utfordringer tilpasset sitt utviklingsnivå. Samtidig skal de få oppleve å måtte strekke seg etter noe. Med tilholdssted ute to dager i uka, gir skogen og utemiljøet allsidige opplevelser. Det er rom for undring, lek og samtaler, og sist, men ikke minst—masse fysisk aktivitet.

Avdelinga er delt i to. Gruppene settes sammen ut fra alder, kjønn og personalets tanker om hva som kan bli velfungerende grupper der alle opplever trivsel og utvikling. Hver uke har gruppene to faste utedager, to «vanlige» barnehagedager og en fellesdag.

For barn er lek nært forbundet med utvikling av språklige, følelsesmessige og sosiale ferdigheter, og motoriske ferdigheter som kroppsbeherskelse, koordinering av bevegelser og mobilitet. I lek erfarer barn kroppens muligheter, øver og prøver ut egne ferdigheter. Derfor leker vi i Rakalauv mye!

Drivkraften i barnas lek er spenning. De må oppleve risiko og spenning i leken for å lære å flytte grenser og kjenne sine begrensninger. Det er viktig å prøve seg, og et skrubbsår er ikke farlig!

I skogen får vi mye gratis i forhold til grovmotorikk, som klatre, løpe, kripe, balansere og hoppe. Barna lærer seg å beregne avstand, fart og retning. Ellers i hverdagen driver vi med ball-lek, sanselek, dans, sang- og ringleker, gymlek inne og ute og rollelek. Vi skal bidra til at barna får en positiv selvoppfatning gjennom sosial og kroppslig mestring.

Sosiale spilleregler som vente på tur, ta imot beskjeder, lese hverandre, være gjensidige, dele, glede seg på andres vegne/over andres mestring står sentralt i hverdagen. Barna tar med seg disse reglene inn i samspill og lek, og opplevelsene og erfaringene kan dermed bidra til å styrke barnas sosiale kompetanse.

Med naturen på nært hold vil vi lære oss å respektere og sette pris på det som finnes rundt oss. Naturen gir barna et mangfold av erfaringer og opplevelser i alle årstider og all slags vær. Av og til lager vi mat på ovnen i lavvoen eller i bålpanna.

På lavvoplassen og ellers i nærområdets brukes alle muligheter til lek og læring. Vi kan se, høre, føle og merke på kroppen hva som skjer i naturen. Vi kan telle blomsterarter, plukke bær, følge med på fuglekassene, turne og balansere på stokker, pilke, gå på ski og høre eventyr og skrøner rundt bålet i lavvoen. Opplevelsene blir rike og nære når man er ute i det fri, og er med på å styrke fellesskapet.

Det er også godt å være inne med konstruksjonslek, rollelek og bordaktiviteter. Vi er så heldige at vi har både «ute – og innedager», og sier som Ole Brum: «Jatakk, begge deler!» For oss i Rakalauv kjennes det ut som om vi har det beste fra to verdener!

Med naturen som lekeplass gis det rom for fysisk utfoldelse, undring, nysgjerrighet og masser av gode opplevelser.

Midgard

På Midgard er barna mellom 1 og 3 år.

God omsorg og tilstedeværende ansatte er en forutsetning for utvikling, og også nært knyttet til oppdragelse, helse, trivsel og læring. På Midgard skal barna møte et omsorgsfullt miljø der de utvikler tillit til andre barn og voksne. Alle barn skal bli sett, hørt og føle tilhørighet.

På Midgard er toddlerleken i fokus. Det betyr at avdelinga er tilrettelagt for å bruke kroppen, og det å leke sammen om store gjenstander: bilen, sklia, skuta og madrassen. Her kan vi leke mange sammen om noe felles, og gradvis bli vant til og kjent med det sosiale felleskapets mange regler: vente på tur, dele, glede seg på hverandres vegne og snakke sammen med kropp og ord.

Barnehagen vil legge til rette for veksling mellom perioder med ro og aktiviteter, både inne og ute. Kroppslig mestring bidrar til positiv selvoppfatning. Med gode erfaringer og varierte opplevelser skal barna få oppleve et allsidig og utfordrende bevegelsesmiljø, lek og turer for å kunne utvikle sin kroppsbeherskelse.

Med lek ute innenfor og utenfor gjerdet kan de minste oppleve de gode stundene og mestre de utfordringene uteliv krever.

På Midgard er det nære og underlige ofte det som motiverer de minste best på tur. Små rusleturer der barna bruker øynene, leter, hører, kjenner og lukter, kan gi mange gode opplevelser uten å måtte gå så langt: en tur på fotballbanen for å se blomster, på halmstubben for å lete etter rådyrbæsj kan gi spennende opplevelser og rom for undring. Det handler om å ha god tid, lytte til barna og gi dem rom for å dele opplevelser.

Vi bruker også god tid på å prøve å klare ting selv, som å ta på en bukse, smøre brødslike og klatre opp på stellebordet. Med litt voksenstøtte kan små klare mye!

Som tidligere nevnt er sosial kompetanse også en sentral del av hverdagen på Midgard. Det å bry seg om hverandre, skape gode sosiale relasjoner, god lek og vennskap har stor betydning for at barna trives i barnehagen.

Barna på Midgard skal oppleve:

Nærhet

Sosial kompetanse

Sensitive ansatte

Undring

Lek, glede og humor

” Klubben ”- overgang fra Rakalauv til skolen

Sammen med Gran kommunes barnehager har vi utarbeidet et eget opplegg knyttet til overgang barnehage- skole for å sikre alle barn en god og trygg overgang til sin nye arena. Det er utarbeidet et felles temahefte i Gran for å sikre at barnehagene arbeider mot de samme mål før skolestart, men med lokale tilpasninger. Vi har også en prosessorientert plan for Klubben.

Første skoledag er en merkedag i barnets liv. Nye og spennende utfordringer og forventninger gjør at barna trenger god tid på å forberede seg til en ny hverdag. For at barna som skal begynne på skolen skal være så klare som mulig vil Klubben for skolestarterne ha en sentral plass det siste året i barnehagen. I Rakalauv har vi valgt å ha en lekbasert tilnærming til denne aktiviteten.

Klubben har egne samlinger i løpet av uka med aktiviteter og turer tilpasset deres utviklingsnivå. Vi ønsker at det siste året skal være spennende og gi noen ekstra opplevelser. Samtidig er det viktig å nyte det siste året i barnehagen, med alt det det innebærer å være eldst!

Å skape gode opplevelser gjennom mestring vil skape motivasjon for å lære!

Hovedmål

Allsidig personlighetsutvikling gjennom oppgaver spesielt tilrettelagt for de eldste.

Delmål

- ♥ Skape interesse for språket vårt gjennom et variert språkmiljø, og synliggjøre språklig og kulturelt mangfold.
- ♥ Støtte barns lek med og utforskning av skriftspråk
- ♥ Økt evne til konsentrasjon, lytting og ta imot beskjeder
- ♥ Øke interessen for finmotoriske aktiviteter av ulike slag
- ♥ Øve på å planlegge, sette i gang og fullføre, og holde orden

Fokusområder

Alle barna skrives inn på sin skole i løpet av siste barnehageår, og alle inviteres til besøksdager på den skolen de skal begynne på i mai/juni.

Pedagogisk leder fyller ut et overgangsskjema på hvert enkelt barn som skal begynne på skolen. Her står det litt om hvordan barnet fungerer sosialt og motorisk, hva barnet liker og hva barnet kan trenge i forbindelse med overgang til skolen. Skjemaet sendes skole og helsestasjon etter samtykke fra foreldre/foresatte. Dette er et ledd i Gran kommunes intensjon om å skape en best mulig overgang fra barnehage til skole.

Samarbeid mellom hjem og barnehage

“Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling” (Barnehageloven, § 1).

Barnehagen skal være et godt sted å være for barna, og samarbeidet skal alltid ha barnets beste som formål. Foreldresamarbeidet skal foregå med foreldre til hvert enkelt barn, og gjennom foreldreråd og samarbeidsutvalg.

Dere foreldre har det nære forholdet til deres barn, hvilket gir barnet grunnleggende tillit, trygghet og identitet. Vi ser barnet sammen med andre og som en del av en gruppe. Det gjør at samarbeidet med dere er viktig, slik at vi sammen kan utveksle erfaringer for å imøtekomme det felles ansvaret vi har for barnets trivsel og utvikling.

Målet er et samarbeid der personalet og hjemmet kan gi hverandre råd, hjelp og støtte for å sikre at barnet har det best mulig og får best mulig utviklingsmuligheter.

Ulike former for samarbeid:

Formelle og uformelle samarbeidsformer

- ♥ “Velkommen til oss” og informasjonsskriv til alle nye, “bli-kjent»-dag(er) og oppstartssamtale i forkant av tilvenning.
- ♥ **Daglig kontakt** ved levering og henting er den viktigste kontakten vi har med dere foreldre. I Rakalauv snakker vi ikke over hodet på barna, er det noe vi trenger å snakke sammen om gjøres det i et lite møte eller per telefon.
- ♥ **Foreldremøter** holdes 2 ganger i løpet av året: et på høsten og et på våren. Av og til samarbeider vi med andre barnehager om temamøter.
- ♥ **Foreldresamtaler** holdes også 2 ganger i året. Samtalen gjennomføres med pedagogisk leder. Samtalene prøver vi å gjennomføre i oktober og april. Skulle det imidlertid være behov for en samtale utover det kan dere ta kontakt med pedagogisk leder, eller at pedagogisk leder kontakter dere.
- ♥ **Fellesarrangement** knyttet til jul og sommer. Det er foreldrerrepresentantene som arrangerer førjulsfest og sommeravslutning sammen med foreldrene til barn som skal over i skolen. De har også ansvaret for servering på foreldremøtene.
- ♥ **Dugnader** ca. 2 ganger i året.

Dugnadskomiteen har ansvaret for gjennomføring av disse to.

Foreldrerådet (FAU) er den ene samarbeidsformen som er pålagt i henhold til Barnehageloven. Foreldrerådet består av foreldre/foresatte til alle barna og skal fremme felles interesser og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppa skaper et godt barnehagemiljø.

Foreldrerådet velger to representanter til samarbeidsutvalget (SU).

Samarbeidsutvalget (SU) er det andre organet som er pålagt via Barnehageloven. SU skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ. En av oppgavene er å fastsette årsplan.

SU består av likt antall foreldrerrepresentanter og representanter for de ansatte. Eier av barnehagen kan delta etter ønske og behov.

Rakalauv har utarbeidet et eget verdidokument for arbeidet i SU.

I SU deltar også dugnadskomiteen ved behov, men uten stemmerett.

Trafikk – et viktig samarbeidsområde

Gran kommune er en “trafikksikker kommune”. Rakalauv har som alle andre barnehager i Gran forpliktet seg til å jobbe systematisk med trafikk. Barnehagen har et eget årshjul for hvordan vi jobber med dette temaet i forhold til barn og dere foreldre. Handlingsplan trafikk deles ut til nye foreldre, og er også årlig tema på foreldremøte. Arbeid med trafikk er tatt inn i barnehagens HMS-dokumenter (Helse Miljø Sikkerhet).

ALLE SOM JOBBER I BARNEHAGEN, STYREMEDLEMMER OG VÅRE SAMARBEIDSPARTNERE HAR TAUSHETSPLIKT!

Personalsamarbeid

Et godt samarbeid i personalgruppa er viktig for å skape et positivt utviklingsmiljø i barnehagen, og for å utvikle gode samarbeidsformer med foreldrene. Personalet må derfor ha kjennskap til hverandres holdninger, verdier og kunnskaper. Dette er viktig for å skape felles holdninger i arbeid med barns barnehagehverdag. Personalet vil til enhver tid ha forskjellig kompetanse, evner og interesser. Det er et viktig perspektiv i det daglige arbeidet i barnehagen.

Mål for personalsamarbeidet

- ♥ Å respektere hverandres holdninger
- ♥ Å skape et aktivt og faglig arbeidsmiljø, en «delekultur»
- ♥ Å skape et godt samarbeid med foreldre
- ♥ Å reflektere oss frem til felles holdninger med tanke på barnehagens verdier og normer, og i forhold til samholdet oss personalet imellom

Mål for arbeidet med barna

- ♥ Å skape trygghet i barnegruppa, både mellom barna og de ansatte
- ♥ Å ta del i barnas lek, være tilgjengelige og stimulere til videreutvikling
- ♥ Å være gode rollemodeller for barna i lek, samspill, aktivitet og danning.

Vi jobber med bevisstgjøring av vår rolle og det at vi er modeller for både barna og hverandre. Barn lærer gjennom observasjon, kommunikasjon og egne erfaringer. Vi vil at de ansatte skal være barnas "turistguide", og formidle entusiasme og glede over livet.

Personalmøter:

Personalmøter avvikles månedlig og brukes til utvikling av alle ansatte. Refleksjon over egen praksis, faglig oppdatering og planlegging er viktige temaer på barnehagens møter.

Det gis også informasjon om saker fra styret eller barnehageleder.

Ledermøter:

Hver 3. uke møtes pedagogene og styrer til møte for å drøfte tema og saker som skal tas videre ut til resten av personalet. Det settes også av tid til faglig utvikling knyttet til ledelse, og til veiledning.

Avdelingsmøter for personalet på hver avdeling

Her legges planer for avdelingene to ganger i måneden, tema kan være:

- ✓ Planlegging og vurdering, både kortsiktig og langsiktig
- ✓ Barn og barnegruppe
- ✓ Refleksjon over egen praksis

Veiledning:

Veiledning av assistentgruppa foregår ca. hver 6. uke og er arena for personalet å reflektere over egen praksis sammen med styrer. Assistentene deles i grupper for å utfordre hverandre i denne prosessen. Veiledning kan også skje individuelt.

Veiledning av førskolelærere og pedagogisk leder gjennomføres en gang i måneden. Det er styrer som har veiledningen der målet er personlig utvikling innenfor ledelse og faglige utfordringer på avdelingen.

Veiledningen er et ledd i barnehagens kompetanse- og ledelsesutviklingsplan, som er utviklet i samsvar med kunnskapsdepartementets krav til faglig utvikling av barnehagens personale.

Medarbeidersamtale/kompetansesamtale finner sted 1–2 ganger i året. Dette utgjør en viktig del av den personlige utviklingen av hver enkelt av oss.

Kompetanseheving:

I den kommende perioden skal vi jobbe med å videreutvikle de voksnes deltagelse i rolleleken. Rollelek er en krevende øvelse både for voksne og barn. Man må tørre å slippe fantasien løs, språk og sosial kompetanse er viktig for at det skal bli vellykket. De voksne må bidra for å videreutvikle leken og komme med relevante innspill – samtidig som de skal bevege seg ut og inn av leken uten å forstyrre for mye. Rollelek er en arena hvor barn kan leke ut og erfare følelser og opplevelser innenfor trygge rammer.

Vi bruker UDIR sin kompetanse pakke om, lek samt at vi har fått veiledning fra Høgskolen innlandet til dette prosjektet.

Det er viktig for oss å løfte hele personalgruppa og hele lederteamet for å sikre felles faglig fokus og pedagogisk plattform. Rammeplanen påpeker at barnehagens skal være en lærende organisasjon, og faglig utvikling er nødvendig for å opprettholde god kvalitet i Rakalauv barnehage.

BARNEHAGEN SOM PEDGOGISK VIRKSOMHET

«Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet som skal planlegges og vurderes» (Rammeplan, s. 37). Det betyr at barn skal få et tilrettelagt tilbud etter retningslinjer fra Barneha geloven. Det pedagogiske arbeidet må være begrunnet i Barneha geloven og Rammeplanen, og betyr at barnehagen sees som en lærende organisasjon.

Planlegging skal sikre kontinuitet og progresjon, både for hvert barn og for barnegruppa. Det handler om å tenke langsiktig, og vise hvordan vi tenker at rammeplanen kan tolkes. Dette er utgangspunkt for refleksjon og utvikling.

Barnehagens dokumentasjon skal gi foreldre, lokalmiljø og kommunen som barnehagemyndighet informasjon om hva barna erfarer og opplever i Rakalauv. Dokumentasjonen skal også støtte personalet i den videre planleggingen, og sikre at utvikling av barnehagen skjer på en bevisst måte.

Hvordan foregår vurderingen og hvem står for den?

Gjennom hele året skjer det refleksjon og dokumentasjon over egen praksis. Det er en kontinuerlig prosess som skal bevisstgjøre personalet i sitt arbeid. Det kan dreie seg om både faglige og etiske problemstillinger. Alt vi gjør skal være til barnas beste!

Personalet skriver ned hendelser og opplevelser (praksisfortellinger) fra hverdagen. De er utgangspunktet for refleksjon og dokumentasjon.

Praksisfortellingene blir diskutert på avdelingsmøter og personalmøter for at de ansatte skal bli mer bevisst på egen praksis og sine arbeidsmetoder. Refleksjonen kan føre til endringer av praksis eller videreføring av arbeidsmetoder som fungerer. De ansatte vurderer også egen og andres praksis inn mot de prosessorienterte målene som er utarbeidet i fellesskap, sett i lys av Rammeplanens krav.

Praksisfortellinger og refleksjoner referatføres og oppbevares i barnehagen. Fortellingene anonymiseres for å sikre at taushetsbelagt informasjon ikke kommer ut.

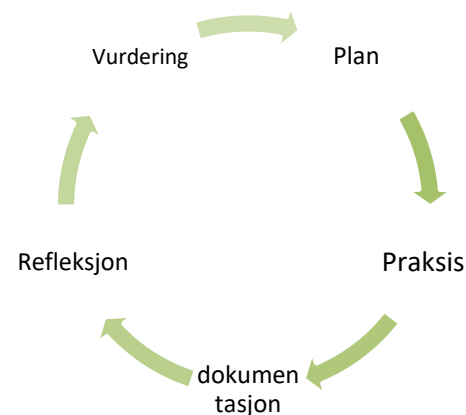
Avdelingene skriver etter hver endt periodeplan en vurdering av hvordan perioden har vært: hva har vi gjort/ikke gjort, hva har fungert/hva må vi endre på, hvordan har vi det om dagen? Periodeplanene sier noe om hva vi tenker å bruke tida på framover, og vurderingene noe om hvordan det gikk. Slik får dere et lite innblikk i barnehagehverdagen. Periodeplaner og vurderinger legges ut på Kidplan.

Vurdering av barns trivsel og utvikling observeres og vurderes hele tida, og danner blant annet grunnlag for foreldresamtaler. Om barnehagens personale har behov for ytterligere observasjon og kartlegging, innhentes skriftlig samtykke fra foreldre/foresatte. Gruppene vurderes også. Vurdering og dokumentasjon av enkeltbarn og gruppa danner utgangspunkt for tilpassing og videreutvikling av det pedagogiske arbeidet.

Barns erfaring og synspunkter skal også inngå i vurderingsgrunnlaget, det er viktig å få frem deres synspunkter og oppmuntre dem til å komme med sine tanker, meninger og følelser. Derfor gjennomfører vi barnesamtale med de eldste før foreldresamtaler.

Som brukere av barnehagen er det også viktig at foreldrene, gjennom SU, kommer med tilbakemeldinger til oss i barnehagen: Vi ønsker en åpen dialog om barnehagens målsetting, årsplanens innhold, oppgaver og kvaliteten på arbeidet som blir gjort.

Vi trenger konstruktive tilbakemeldinger for å bli bedre!

I nærområdet vårt er det store muligheter
for gode opplevelser
SAMMEN 😊

Rammeplanens fagområder

«Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering» (Barnehageloven-§1).

Barnehageloven og Rammeplanen stiller store krav til barnehagens innhold og hva ansatte skal gjøre for å nå oppsatte mål.

Personalet i Rakalauv barnehage har i fellesskap utarbeidet progresjonstrapper som sier noe om hva vi ønsker at barna skal få erfaringer med, og få oppleve og utforske i løpet av barnehagetiden.

De ansatte i barnehagen utgjør den viktigste ressursen i arbeidet: Hvordan den enkelte klarer å bidra med hele seg og stille sin faglighet til disposisjon er avgjørende i møte med barn. Den enkelte ansatte må ha respekt for barnas egenart og møte dem med åpenhet og forståelse. Det er viktig for å gi dem de utviklings- og læringsmuligheter.

Alt arbeidet i barnehagen må være tilpasset barnets alder, interesser og modenhet.

Rammeplanen sier: «**Barnas lek danner et viktig grunnlag for arbeidet med fagområdene**» (s. 47).

Nettopp derfor har vi i Rakalauv valgt å gi leken en helt sentral plass. Lekens betydning og hva den har å si for barnas utvikling er avgjørende for det arbeidet vi gjør i barnehagen. Når personalet er aktive og engasjerte og gir barna nye innspill i lek, utvides erfaringsgrunnlag. Dette vil øke barnets lyst til å søke nye utfordringer. Barn og voksne skal leke og undre seg sammen, først da har man mulighet til å ta barnas innspill på alvor. Terje Melaas (2015) sier det så fint: «Som voksen i barnehagen må vi starte, verne og videreutvikle leken».

Med naturen som lekeplass gis det rom for fysisk utfoldelse, undring, nysgjerrighet og massevis av gode opplevelser. Nærområdet vårt med mange turmål er et fantastisk utgangspunkt for god lek og undring.

Det er viktig at alle i personalet har god kunnskap om barnas ulike utviklingstrinn innenfor aldersnivåene. Dette gjelder alle fagområdene og alt arbeid i barnehagen. Personalet i Rakalauv skal derfor skape en arena der barna kan oppleve gjensidighet og nærhet slik at forskertrangen kan spire. Det vi starter med på 1-3 årsstadiet vil følge med oppover i progresjonstrappa, men kanskje i endret og tilpasset form.

Kommunikasjon, språk og tekst				
1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	5-6 år
• Benevne og vise fram konkrete • Lytte til rytme og lyder i språket • Bruke rim, regler og sang • Bruke pekebøker • Ansatte setter ord på det både barn og voksne ser og gjør Hermelek • Sette ord på følelser • Korte, konsise beskjeder – f.eks. sitt ned, hent sko o.l. • Være bevist på blikk mimikk og kroppsspråk	• Få <i>kjennskap</i> til ulike symboler som tall, bokstaver og matematiske former • Utvikle enkel språkforståelse, 1-2-3 stavelsesord og setninger • Lese enkle bøker med lite tekst • Få erfaringer med nonverbalt språk – følelser • Øve på å vente på tur/lytte i samtale • Bruke kroppsspråk og enkle ord ved konflikter • Si i fra, på sin måte, at ting ikke er greit.	• Bruke bøker aktivt • Bruke språket aktivt i kommunikasjon, som uttrykk for tanker • Lære å tolke nonverbal kommunikasjon Følelser: Glad – sint – lei seg • Få <i>erfaringer</i> med ord, bokstaver og tall. Videreutvikle begrepsforståelsen. begrepsforståelse. • Oppmuntre barn til å fabulere med og leke med språket, lyder, rim og regler • Øve på å bruke språk i konfliktløsninger	• Få erfaringer med skriftspråket og bli kjent med ordlydene. • Lekeskriving • Tekstskaping: Gjenfortelle turer og opplevelser, og se det nedtegnet • Utrykke følelser med ord • Beskrive ønsker og behov 	• Videreutvikle begrepsforståelse, ordforråd og gjenfortellingsevne • Bruke språk aktivt, både verbalt og non verbalt i konfliktløsning, lek og samhandling. • Større fokus på å lytte ut lyder, ord og tekst. • Bli trygg på, å skape glede ved å lære å skrive enkle ord som navnet sitt. • Legge til rette for lek som inkluderer lekeskriving og tegning

Rammeplanen sier at «personalet skal skape et variert språkmiljø der barna får mulighet til å oppleve glede ved å bruke språket og kommunisere med andre» (s. 48). Språk er uttale, forståelse, lytteevne og innhold.

Som ansatt i Rakalauv barnehage er vi forbilder for barna og vi skal være bevisst vår rolle: vi snakker tydelig med barna, gi dem enkle og klare beskjeder, benevner handling og det vi ser og hører, og bruker begreper. Ved å sette ord på alt man gjør skaper man gode arenaer for språkopplæring: både uttale og forståelse. Øyekontakt er viktig, det samme er å vente på at barnet er klar til å være i dialog. Personalet i Rakalauv skal være støttende og tilstede, og bruke alle dagens hverdagssituasjoner til språkstimulering. Vi inkluderer barna i språkstimulerende aktiviteter.

Kropp, bevegelse, mat og helse				
1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	5-6 år
• Krabbe, gå klatre, hoppe og løpe - bevegelsesglede • Øve på å kle på og av seg selv • Vaske hender med voksen hjelp • Øve på å holde koppen selv og bruke bestikk • Bli introdusert for, og smake på mat med ulik konsistens • Kjenne, føle og smake • Glede ved å spise sammen • Sundt og variert kosthold. • Barnehagen har et ønske om nok søvn på dagtid • Korte økter med utelek i all slags vær	• Kroppsbevissthet, «dette er meg og min kropp – du har din!» • Hinderløype • Småture i nærmiljøet • Kunne kle på seg selv med litt hjelp • Soving og hvile etter behov • Dotrening • Korte økter med utelek i all slags vær – gi seg mens leken er god. • Utvikle respekt for naturen og oppleve glede av uteaktivitet • Oppleve glede ved å spise ulik type mat sammen med andre • Øve på å smøre mat selv • En begynnende forståelse for matens opprinnelse • Bli kjent med Henry, dukke fra Røde Kors <i>Fra korn til brød.</i>» • naturen og dens	• Hinke, balansere, hoppe og rulle • Bruke småperler • Blyantgrep og klippe • Øve seg på å huske/ta i fart selv • Ski- og akeaktiviteter • Spikke, sage, hamre, klatre • Turer i skogen • Delta i enkel matlaging både i barnehagen og i lavvoen. • Enkle regelleker • Mer selvstendighet i måltid. • Gode toaletttrutiner, veiledet av voksne • Vaske hender selv etter toalettbesøk/før mat • Være bevisst på egen kropp og hva som er greit/ikke greit • Hvile • Matens opprinnelse	• Stupe kråke • Fortsette utviklingen og gleden ved å gå på ski og andre snøaktiviteter • Gå lengre turer i skogen • Klatre i trær • Respekt for at vi alle er forskjellige • Utvikle forståelsen av mer avanserte regelleker • Kunne forskjellen på sunn og usunn mat • Delta i matlaging • Mer selvstendig i påkledning • Gode toaletttrutiner • Hvile	• Skiskole • Gå langtur og topturer: Buhammeren Sølvberget Gammehaugen • Overnattingstur • «Skoleoppgaver» • Selvstendighet • Spise variert, sunn mat • Gå på toalett alene • Hvile

Rammeplanen sier: «Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse» (s.49). De ansatte må utnytte det fysiske miljøet barnehagen har ute og inne for å innby til aktiv lek, men også til perioder med ro og hvile. Barna skal få oppleve og mestre risikofylt lek, og kjenne på mestring. Personalet skal ta vare på barnas helse og sikkerhet, og kunne utføre førstehjelp. Barna skal lære å sette grenser for egen kropp, si ifra om hva de liker/ikke liker av berøring og kontakt. De skal også utvikle forståelse og respekt for andre barn og voksnes grenser. Barnehagens arbeid med psykisk helse står sentralt i dette arbeidet.

Kunst, kultur og kreativitet				
1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	5-6 år
• Bruke bøker sammen med barna, med ulike figurer og bilder • Kunst på veggen, gjerne egenprodusert • Bruke instrumenter • Sang og bevegelse • Modellere i naturen: snø, sand og vann	• Kjennskap til tegning, fingermaling og modellering • Eventyr og fortellinger • Dramatisere eventyr • Leke med vann og farger • Sanseopplevelser som toving, lyd/stillhet, • Hånddukker • Bruke farger bevisst • Oppleve glede og stolthet over egen kulturell tilhørighet • Danse	• Enkel dramatisering • Klippe og lime • Tegne og male • Fargetrening • Prøve ulike formingsmateriale • Musikk / bevegelse • Sangleker • Spikke, sage og bygge i lavvoen • Øve sang- og bevegelsesleker	• Dramatisering av eventyr/historier • Øve tegning og maling ut fra fantasi og egne opplevelser • Selvstendighet i sang-, bevegelse- og regellek • Sang-, bevegelses- og regelleker	• Dramatisering og fremvisning av teater • Kunne tegne/male konkrete motiver • Fargelegge motiver • Musikk /bevegelse i mer avansert form • Kunne starte sangleker og regelleker på eget initiativ

Rammeplanen sier: «I barnehagen skal barna få estetiske erfaringer med kunst og kultur som gir barna anledning til utforskning, fordypning og progresjon» (s. 50). «I arbeid med fagområdet skal personalet stimulere barnas nysgjerrighet, utvide deres forståelse og bidra til undring, undersøkelser, utprøvinger og eksperimentering» (s. 51).

Personalet må legge til rette for gode barne- og voksenstyrte aktiviteter der alle får bruke sin fantasi og kreativitet. Barnehagen må ha tilgang til ulike materialer slik at barna har mulighet til å prøve ulike uttrykksformer. Allerede på småbarnsavdelinga får de små bli kjent med “bordaktiviteter” i tilrettelagte former.

Vi i personalet må selv bruke vår fantasi og kreativitet for å motivere til skaperglede hos barna. Som ansatte må vi også by på oss selv i forhold til musikk, dans og sang slik at barna får rike muligheter til å oppleve de estetiske fagene vår kultur kan bidra med.

Natur, miljø og teknologi				
1-2 år	1-3 år	3-4år	4-5 år	5-6 år
• Erfare de ulike årstidene • Oppleve en lystbetont utetid • Undre seg over alt det spennende i naturen • Forske og undre seg over uteliv og uteaktivitet gjennom bruk av sanser • Leke med det som er å finne ute – snø, sand, vann, is, gress...	• Bli trygg på de ulike årstidene og kunne være ute i all slags vær • Korte turer rundt feltet og på de nære jordene • Plukke blomster og bær • Så frø • Lavvoaspiranter på slutten av Midgardtida • Bruke naturen som matinspirasjon • Utvikle forståelse for at dyr og insekter er liv som skal respekteres • Livssyklus: Fra liv til død Fra ung til gammel Fra frø til blomst.	• Bli glad i naturen og det å være ute • Få flere erfaringer med de ulike årstidene • Delta i vurdering knyttet til hva som er relevant påkledning • Miljøbevisst- ta vare på naturen: Ta med egen søppel tilbake fra turer • Bli kjent med kildesortering • Kunne navn på noen blomster, fugler og dyr • Turer i skogen og i nærmiljø • Følge med på fuglekasser • Utforske i naturen • Plukke søppel • Respekt for dyr og dyreliv	• Oppleve trivsel ute i all slags vær • Lære navn på flere planter, dyr og fugler • Være med å lage mat fra naturen • Turer rundt i skogen og i nærmiljøet • Kildesortering ved hjelp av bilder • Økt forståelse av naturens samspill • Økt forståelse av miljøets betydning for vår eksistens	• Se muligheter årstider gir • Bli selvstendige i forhold til påkledning. • Utforske, eksperimentere (Dragen Berta) og oppleve ulike naturfenomen • Langturer • Overnattingstur for klubben

Rammeplanen sier: «Barnehagen skal bidra til at barna blir glade i naturen og får erfaringer med naturen som fremmer evnen til å orientere seg og oppholde seg i naturen til ulike årstider» (s. 52). Det er også et mål at barna får en begynnende forståelse for betydningen av en bærekraftig utvikling og bevaring av det mangfoldet vi har.

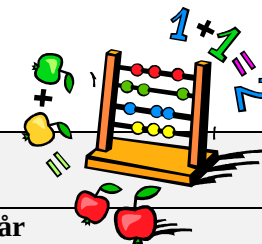
Personalet skal legge til rette for at naturen brukes som arena for lek, undring, utforsking og læring. Vi er opptatt av at barna skal få opplevelser der de kan bruke seg og alle sine sanser, observere og undre seg sammen med både barn og voksne. Barnas alder må være utgangspunkt for opplevelsen, og personalet må ha god kunnskap om barns utvikling.

Nærområdet med lavvoplass, jorder, skiløyper og faste turmål som Gapahuken, Flyplassen, Kvamshagan og tjernet vinterstid gir oss varierte opplevelser, med gode muligheter om man er liten eller stor. Vi er ute året rundt, og opplever dermed årstider, naturfenomener, livets syklus og dyreliv.

Etikk, religion og filosofi				
1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	5-6 år
- Få enkle erfaringer med jule- og påsketradisjoner - Få hjelp til å løse konflikter - Møte ansatte som setter ord på følelser - Få støtte til egen identitet som navn - Si i fra på sin måte når ting ikke er greit	- Bli kjent med ulike tradisjoner, religioner og kulturer som <i>representeres</i> i barnehagen - Vekke interesse for livssykluser, død og vekst. - Oppleve rom for undring, ettertanke og samtaler. - Få støtte til egen identitet som kjønn og nasjonalitet - Utvikle toleranse for ulikheter - Få kjennskap til normer og verdier: Hilse, vinke, ha det bra, takke for maten, være god mot hverandre.	- Kunne besøke nærmiljøets kirke - Kunne enkle høytids- og tradisjonssanger - Barn i andre land - Verbalt kunne uttrykke egne ønsker på en allmenn akseptabel måte - Filosofere og undre seg over eksistensielle spørsmål om liv-død-fødsel-natur-verden, og det som opptar barna til enhver tid - Aktivt delta i egne konfliktløsninger, med veiledning av voksne - Utvikle forståelsen for ulikheter, se styrken i det - Ha respekt for andre barn og voksne gjennom å forstå ulikheter	- Filosofere sammen med barn og voksne. - Kunne uttrykke omtanke, medfølelse og empati når noe oppleves som galt. - Kunne sette ord på følelser. - Vise evne til å løse konfliktsituasjoner, ved bruke av språk, med voksenstøtte	«Rettferdighet er ikke alltid å behandle alle likt.» - Kunne reflektere over egne og andres følelser: se dem, gjenkjenne dem og sette ord på dem - Delta aktivt i aktiviteter knyttet til tradisjoner - Kunne løse enkle konflikter med andre barn selv, og de litt større med støtte fra en voksen

Rammeplanen sier: «Etikk, religion og filosofi er med på å forme måter å oppfatte verden og mennesker på og preger verdier og holdninger» (s. 54). «Barnehagen skal skape interesse for samfunnets mangfold og forståelse for andre menneskers livsverden og leveste» (s. 55). Personalet i Rakalauv må være sitt yrkesetiske ansvar bevisst og ha god kunnskap om det verdigrunnlaget barnehagen har utarbeidet.

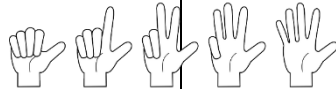
Ved at personalet er til stede i barnegruppa, «med hele seg» og bevisst sin holdning, skal vi skape gode arenaer for å møte barnas spørsmål. Det skal alltid være tid for undring, og alle barn skal bli tatt på alvor. Slik vil verdier av ulikheter og likheter i fellesskapet framheves. Personalet skal la barna skal få kjennskap til ulike høytider og få oppleve tradisjoner som er knyttet til samfunnets livssynsmangfold. Vi ønsker at barna skal utvikle stolthet og glede over egen kulturell tilhørighet.

Nærmiljø og samfunn				
1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	5-6 år
• Gruppetilhørighet og fellesskap: hver er her og hvem mangler? • Delta i felles arrangementer som gjelder hele huset (Lucia) og samfunnet (17.mai). • Bli kjent med avdelinga, uteområdet, barn og ansatte	• Oppleve at alle blir inkludert, uansett kjønn og bakgrunn • Si ifra på sin måte når ting ikke er greit • Bli trygg på hele huset, uteområdet, de andre avdelingene, barna, ansatte og foreldre • Observere og sette ord på fly, bil buss, lastebil og traktor • Småturer i nærmiljøet: på fotballbanen, feltet, på jordet. • Lavvoaspiranter før overgang til Utgard.' • Verbalisere likhet/ulikhet, mangfold som styrke	• Kjent med nærområdet og hvor JEG bor • Kunne etternavn og vite hva foresatte heter • «Huset VÅRT» bilder. • Kjennskap til yrker og arbeidsliv, og betydning av dette for samfunnet • Turer i det utvidede nærmiljøet: Utsiktsplassen, «Flyplassen», gapahuken og Skjelettskauen • Kirkebesøk • Få <i>kjennskap</i> til trafikkopplæring • Ferdes i nærmiljøet uansett årstid, til fots/på ski • Planlegge og forberede til fellesarrangement, pynte, bake og rydde frem, øve på underholdning • Besøk av personer til barnehagen som representerer ulike kulturelle innslag. • Sette ord på hva som ikke er greit, "dette liker ikke jeg"	• Turer i utvidet nærmiljø: Buhammeren. Gammehaugen • Få erfaringer med demokratiske prinsipper, at flertallet av og til bestemmer • Få noe kjennskap til barnekonvensjonen: barns rettigheter, mobbing, omsorg og barn som eier av egen kropp og egne tanker.	• Besøke steder knyttet til ulike kulturelle opplevelser: Museum Buss og tog • Bli kjent med trafikkskilt, ha kunnskap om hva trafikk er, hvordan man opptre og hvorfor man opptre som man gjør • Overnattingstur på skauen • «Bli-kjent-dager» på skolen • Læreren på besøk – hvis de kan • Kunne stå imot press fra andre ved å si ifra

Rammeplanen sier: «Barns medvirkning i barnehagens hverdagsliv legger grunnlaget for videre innsikt i og erfaringer med deltakelse i et demokratisk. Gjennom utforskning, opplevelser og erfaringer skal barnehagen bidra til å gjøre barna kjent med eget nærmiljø, samfunn og verden» (s. 56).

I Rakalauv skal vi gi alle barn like muligheter og la dem bli kjent med ulike tradisjoner, levesett og familieformer. Vi må legge til rette for at barna får erfaringer med ulike lokale tradisjoner og lokalhistorie. Barna må også få medvirke i egen hverdag, men også erfare at valg og handlinger påvirker. Dette er deres første møte med det demokratiske samfunn, utenfor hjemmet.

Antall, rom og form				
1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	5-6 år
• Vi teller og benevner det vi ser • Barna skal kunne orientere seg i de ulike rommene i barnehagen • Bruke rytme i språket • Begynnende konstruksjonslek • Bruke ord, begreper og preposisjoner bevisst, som f.eks. tung – lett liten – stor. over – under mye - lite tom – full høyre - venstre foran - bak 	• Får kjennskap til tall og mengder • Bruke regler, eventyr og ellinger • Bruke tallbegreper bevisst • Stor duplo • Konstruksjonslek • Rydde, sortere og systematisere • Låne spill fra storebarnsavdelinga ved behov	• Bevisst forhold til tall og mengder. • Få erfaringer med å gjenkjenne tall ved å se mengde. • Spille lotto og Memory • Kategorisere • Smålego og kapla, bygge og sette sammen. • Få enkle erfaringer med vekt, antall og volum i eksempel baking “på ekte” og i sandkassa • Fokus på former og størrelser • Benevne høyre og venstre • Barna skal kunne orientere seg i de ulike områdene i barnehagen.	• Kjenne til at noen mengder er konstante (5 fingre på en hånd, 10 til sammen) • Erfaringer med enkle terningspill • Mer komplisert begrepslære – Former: trekant, sirkel, kvadrat • Perle etter/i mønster • Erfare i praksis ulike former, begreper, tall og mønster 	• Kunne se tallet på terningen uten å måtte telle hver gang • Kunne tallrekka så godt at man ikke alltid må begynne å telle fra 1 • Få kjennskap til klokka. • Koble tall og begreper • Kjenne igjen tallene 1-15. • Spille kortspill og terningspill • Kunne flytte og telle på spill • Trafikkopplæring. Skilt – former – fare/opplysning

Rammeplanen sier at fagområdet handler om å oppdage, utforske og skape strukturer og hjelpe dem i å forstå sammenhenger i naturen, samfunnet og universet (s. 53).

Personalet må gjennom lek og samtale legge til rette for gode opplevelser og erfaringer knyttet til matematikk i hverdagslivet: størrelser, former, motsetninger, mønster, sortering, orientering, plassering, tall og telling. Slik styrkes evnen til å stille spørsmål, resonnere, argumentere og søke løsninger.

Vi i Rakalauv må leke og eksperimentere sammen med barna for å utvikle barnas matematiske lyst. Vi må gi dem erfaringer og redskaper, og sørge for at de får tilgang til bøker, spill, musikk, digitale verktøy og naturmateriale for å inspirere til matematisk tenkning. Slik stimuleres undring, nysgjerrighet og motivasjon for problemløsning.

*«Den som leker som liten får en
rikdom inni seg som man kan øse av
hele livet. Man bygger opp en varm,
hyggelig verden inni seg»*

Astrid Lindgren